

«Τί ἔχεις λοιπὸν μὲς στὸ κασόνι;»
«Τὴν πεθαμένη γυναῖκα μου», εἶπανε ἡ ἀπάντησή του.

«Πεθαμένη!»

«Ναί, πέθανε.»

«Υστερα ἀπὸ πολλὰ ρωτήματα ἔμαθα τὴ μαύρη καὶ προβλεπόμενη μοῖρα τῶν δύο τους: Παγωνιά, χρέη, πολλὰ παιδιὰ, ἡ γυναῖκα ἀπὸ ὑπερβολικὴ κόπωση ἀρρώστιας καὶ πέθανε. Τώρα ἔπρεπε νὰ τὴν πᾶν σὶν τᾶφο, μὰ ὁ δρόμος εἶταν κακός. Μόνο νὰ βαστοῦσε τὸ κασόνι ὡς πὺν νὰ πῆγαινε σὶν κοιμητήρι. Τραβοῦσε τὰ χαλινάρια, γιατί τὸ ἄλογο τέντωνε τὸ λαιμὸ του πέρα ἀπὸ τὰ πλάγια τοῦ δρόμου, ζιτώντας ἀνάμεσα σὶς μαραμένους φυλλωσιές λίγη πρασινάδα. «Ὅου...!»

«Ἦθελε νὰ συχάσῃ τὴν πείνα του, βρόσκοιταν κι' αὐτὸ στὴν ἴδια ἄθλια κατὰσταση πὺν βρόσκοιταν κι' ὁ ἄντρας, ποῦμοιαζε σὰ σκελετός.

«Ὁ Γουλιάμος μ' ἀποχαιρέτησε χωρὶς νὰ σηκώσῃ τὰ μάτια του ἀπὸ τὸ κανόνι. Ἐξακολούθησε τὸ δρόμο του. Τὰ ραβδιά χαράζανε δυὸ παράλληλα ἀδιάκρια πάνω σὶν ἀμυώδικο δρόμο.

Πῆγα ἀπὸ τὴν ἀντίθετη διεύθυνση κ' ἔφτασα σ' ἓνα νερόλακκο, πὺν κάποιος εἶχε ἀρχίσει νὰ φτιάχνῃ ἓνα κανάλι κ' εἶχε παραιτημένη τὴ δουλειὰ στὴ μέση. Τὸ μονοπάτι, πὺν γνώριζα ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ γάμου τους, μ' ὡδήγησε σὶν σπῆτι.

Πίσω ἀπὸ ἓνα φράχτη μούγγριζε μιὰ ἀδύνατη γελάδα καὶ μὲς στὴν αὐτὴ σιγίγγλιζε ἓνα γουρουνί. Ἡ πόρτα εἶχε μείνει ἀνοιχτὴ, στὴ μέση τῆς αὐτῆς εἶταν ἓνα ἀδειανὸ κρεβάτι καὶ πάνω σὶν φράχτη ἀπλωμένα τὰ σιγώματα τῆς πεθαμένης. Τὰ δοκάρια ἐξεῖχανε ἀκόμα σὶς γωνιὲς τοῦ σπιτιοῦ, ὅπως κι' ἄλλοτε. Στὸ παράθυρο, πὺν τὰ ἱμάτια του εἶταν θαμπὰ καὶ βρώμικα, στέκοιταν μιὰ μαραμένη μπαλσαμινιὰ μέσα σ' ἓνα μικρὸ καλάθι ἀπὸ κλωνάρια σπυρίδας.

Κι' ὅμως ὁ ἄντρας ἔαχε καταφέρει νὰ καλλιέργησῃ ἓνα κομμάτι τοῦ ἀγριότοπου κείνου. Ἐνα ἔτοιμο χωράφι ἀπὸ κάμποσα σιγώματα κι' ἀκόμα ἓνα σχεδὸν ἄλλο τόσο ἀποξηραμένο κομμάτι γῆς δείχνανε μιὰν ἀρκετὰ μεγάλῃ ἔχταση γιὰ καλλιέργεια μέσα σὶν δάσος. Τὸ δάσος μὲ τὶς σπυρίδες ἔχει ξεριζωθῇ καὶ τὸ σκληροφυτεμένο μέρος εἶχε γίνῃ χωράφι. Πιὸ πίσω ὅμως ὑψώνονταν τὸ σκοτεινὸ ἐλατόδασος σὶν τεῖχος—ἐκεῖ βρόθῃκε στὴν ἀνάγκη, νὰ σιαμαίῃ. Καθόμουν ἀρκετὴν ὥρα μπρὸς στὴν αὐτὴ τῆς ἐρημικῆς ἀγροικίας. Ὁ ἀγέρας σφύριζε δυνατὰ πέρα ἀπ' τὸ δάσος καὶ μπαίνοντας μὲς σὶν σιγίμιο τῆς κᾶνας τοῦ τουφεκιοῦ μου ἔβγαζε δίπλα σ' αὐτὶ μου ἓνα θλιβερὸ καὶ παραπονεμένο τόνο.

★

Τὸ πρῶτο μέλος γιὰ τὴν ἐγκατάσταση ξεπλήρωσε τὸν προορισμὸ του, γιατί ὁ ἄντρας ἐκεῖ πέρα δὲν εἶνε πιά σὲ θέση νὰ ἐξακολουθήσῃ. Καὶ ἡ δύναμή του συντρίφηκε. Ἡ φωνὴ στὰ μάτια του ἔσβησε καὶ ἡ ἀντοπεποίηση πὺν εἶχε τὴν ἐποχὴ τοῦ γάμου του τὸν ἐγκατάλειψε.

«Υστερα ἀπ' αὐτὸν θὰ πάρῃ πῶταν ἓνας ἄλλος τὴ θέση του. Ἴσως ἔχει πιότερη τύχη. Ἡ ἀρχὴ θὰ τοῦ εἶνε ἐνδελεστερή, ἐπειδὴ τὸ ἀγριὸ δάσος δὲ θὰ στέκεται πιά ἄγγιχτο μπροστὰ του. Θὰ καθίσῃ σ' ἓνα χτισμένο κι' ὅλας σπῆτι καὶ θὰ σπείρῃ στὴ γῆ,

πὺν ἓνας ἄλλος ὀργῶσε πρῶτα γι' αὐτόν. Ἀπὸ τὴν ἐγκατάσταση αὐτὴ θὰ γίνῃ ἓνα πλοῦσιο τοιφλίκι, κι' ἴσως ἀργότερα, ὅσο περνοῦνε τὰ χρόνια, νὰ ὑψωθῇ ἐκεῖ πέρα ἓνα χωριό.

Κεῖνός, πὺν τὸ κεφάλαιό τους—τὰ νιάτα, τὸ μόνο πὺν κατεῖχανε—προποδάφηκε σ' αὐτὴ τὴ γῆ, δὲν τοὺς συλλογιέται κανεὶς. Εἶταν ἀλήθεια ἓνας φτωχὸς δούλος καὶ μιὰ δούλα.

Κι' ὅμως μὲ τέτοια ἴσα ἴσα κερδία καλλιέργηθηκε οἱ ἀγριότοποι τῆς Φιλαντίας καὶ γίνανε χωράφια.

Ἄν μένανε κ' οἱ δύο σὶν παπαδικὸ, ὁ ἓνας ἀμαξᾶς κ' ἡ ἄλλη δούλα, ἴσως ἡ ζωὴ τους νὰ ποτίζονταν μὲ λιγώτερες πίκρες, μὰ ὁ ἀγριότοπος θάμεινε ἀκαλλιέργητος καὶ δὲ θὰ γίνονταν ἡ ἀρχὴ, βάση γιὰ τὴν ἀνάπτυξη.

Ὅταν ἀνθίζει ἡ βροῖα κι' διαν τὸ σιτάρι στὰ χωράφια μίας βγάει σιτάχια, ὅς θυμόμαστε τὰ πρῶτα θύματα πὺν προσφερθήκανε ἐκεῖ πέρα.

Μνημεῖα δὲν μπορούμε νὰ στήσουμε πάνω σὶν τοὺς τάφους τους γιατί χρειάζονται πολλὲς χιλιάδες κ' ἐπειτα γιατί δὲν ξέρουμε τὰ ὀνόματά τους.

(Μετάφρ. Δ. Κουκούλα).

ΣΗΜ. Ὁ Γιωνάνης Ἄγιο, σύγχρονος φυλλαντέζος λογογράφος, λογαριάζεται σήμερα ὡς ἓνας ἀπὸ τοὺς πιὸ διαλεχτοὺς ἀντιπροσώπους τῆς σκανδιναβικῆς φιλολογίας.

ΟΙ ΩΡΕΣ

Ἀνάληγτες, ἀδάκρυτες στὴν πλήξη
τῶν αἰώνων,
μοιρολογητρες κάποιων πόνων,
ἀργοδιαβαίνουν οἱ ὥρες
μαυροφῶρες!

Κατωμαλοῦσες σιγοψέλνουν κάποιες
λιτανεῖες.

Μὲς στῶν ἀνέμων τὶς μανιές
ἀκολουθοῦν τώρα οἱ ὥρες
νικηφόρες!

Ἀστένακτες κι' ἀνίδες στὸν πόνο
στὸν καημό,
μὲ νεκρικὸ στὰ χεῖλη σαρκασμὸ
διαβαίνουν πάλ' οἱ ὥρες
λαμπαδοφῶρες!

Κι' ἄθυμες πηγαίνουν σὶν σ' ὄνειρο
χαμένες.

Ἀπὸ τὴν πλήξη κυρτωμένες
μισεύουν γιὰ πάντα οἱ ὥρες
σ' ἄγνωστες χώρες.

ΜΗΤΣΟΣ ΜΥΡΑΤ

ΑΝΟΙΞΗ

Τώρα π' ἀνθίζει ἡ ἀνοιξὴ καὶ πρὸς τὸ φῶς τὰ χέρια
δίνει ἡ ζωὴ ἡ κρυμμένη,
Κάποιος ἀστέρειτος καημὸς κάπου βαθειὰ θαμμένος,
σαλεύει κι' ἀνασαίνει.

Κι' ὅπως σταφυλὶ ὥριμο πὺν ἔμεινε σὶν κλήμα
καὶ στᾶει μέλι ὁ χυμὸς του.
Δίνει ἀπ' τὴ γλύκα του ὁ καημὸς παλιὸς καὶ μεστωμένος
σ' ὅ,τι κι' ἀν γγίξῃ ὁ ἀχνὸς του.

ΚΛΕΑΡΕΘΗ ΜΑΛΛΑΜΟΥ